

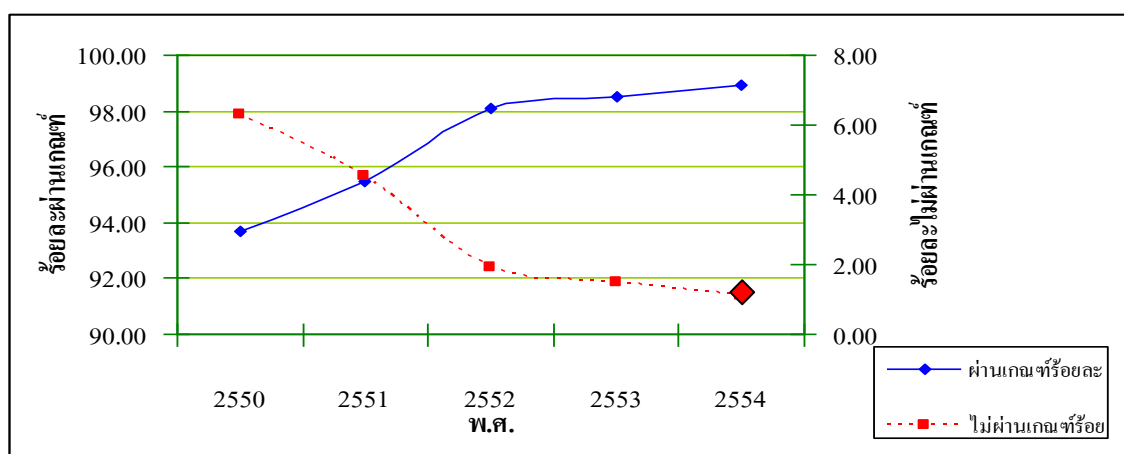
การประกอบอาชีพและการมีรายได้ของชาวชนบทไทย

วาทกานต์ ช่อแก้ว*

จากการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ปี 2554 ทุกครัวเรือนในเขตชนบทของประเทศไทย ในช่วงเดือนมกราคม – มีนาคม 2554 จำนวน 8,449,128 ครัวเรือน จาก 76 จังหวัด 876 อำเภอ 6,810 ตำบล 70,647 หมู่บ้าน ซึ่งมีประชากรอาศัยอยู่ทั้งหมดจำนวน 30,588,615 คน โดยเปรียบเทียบกับ ปี 2550 – 2554 พบว่า คนอายุ 15 -60 ปีเต็ม มีการประกอบอาชีพและมีรายได้ ดังนี้

พ.ศ.	จำนวนที่สำรวจทั้งหมด (คน)	เป้าหมาย (ร้อยละ)	ผ่านเกณฑ์		ไม่ผ่านเกณฑ์	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2550	18,951,684	95	17,758,606	93.70	1,193,078	6.30
2551	15,492,039	95	14,789,165	95.46	702,874	4.54
2552	18,269,464	95	17,922,080	98.10	347,384	1.90
2553	18,697,909	95	18,422,407	98.53	275,502	1.47
2554	18,687,931	95	18,481,948	98.90	205,983	1.10

แผนภูมิแสดงคนอายุ 15 -60 ปีเต็ม มีการประกอบอาชีพและมีรายได้

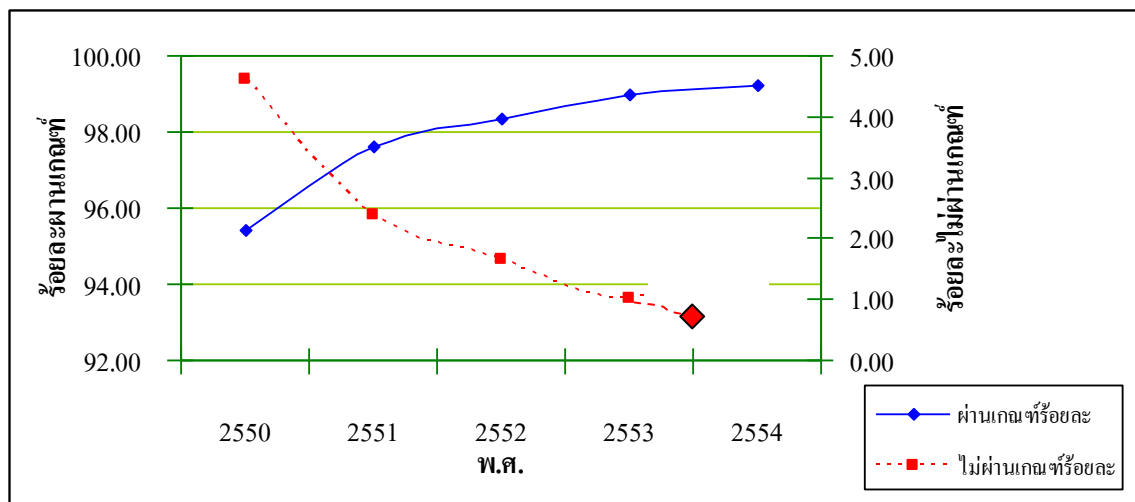
การสำรวจข้อมูลปี 2554 คนอายุ 15 - 60 ปีเต็ม มีการประกอบอาชีพและมีรายได้ (ยกเว้นผู้ที่กำลังศึกษาอย่างเดียวคนพิการที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้) ภาพรวมทั้งประเทศ คิดเป็นร้อยละ 98.90 จากเป้าหมายร้อยละ 95 ผ่านเกณฑ์สูงกว่าเป้าหมาย 3.90 จำนวนคนที่ยังไม่มีประกอบอาชีพและมีรายได้ จำนวน 205,983 คน คิดเป็นร้อยละ 1.10

เทียบกับปี 2553 เรื่องนี้มีผลการพัฒนาที่ดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 0.37 และเมื่อพิจารณาทั้ง 5 ปี คือ ปี 2550 - 2554 เรื่องนี้มีแนวโน้มการพัฒนาที่ดีขึ้นเป็นลำดับ

คนในครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าคนละ 23,000 บาทต่อปี

พ.ศ.	จำนวนที่สำรวจ ทั้งหมด (ครัวเรือน)	เป้าหมาย (ร้อยละ)	ผ่านเกณฑ์		ไม่ผ่านเกณฑ์	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2550	7,743,351	70	7,387,211	95.40	356,140	4.60
2551	7,726,308	70	7,541,572	97.61	184,736	2.39
2552	8,165,827	70	8,030,020	98.34	135,807	1.66
2553	8,337,476	70	8,252,860	98.99	84,616	1.01
2554	8,449,128	70	8,384,155	99.23	64,973	0.77

แผนภูมิแสดงครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าคนละ 23,000 บาทต่อปี

การสำรวจข้อมูลปี 2554 รายได้เฉลี่ยของคนไทยไม่ต่ำกว่าคนละ 23,000 บาทต่อปี ภาพรวมทั้งประเทศคิดเป็นร้อยละ 99.23 จากเป้าหมายร้อยละ 70 บรรลุเป้าหมายในอัตราสูง จำนวนครัวเรือนที่ยังยากจน(มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่าคนละ 23,000 บาทต่อปี) จำนวน 64,973 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 0.77

เทียบกับปี 2553 เรื่องนี้มีผลการพัฒนาที่ดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 0.24 และเมื่อพิจารณา ทั้ง 5 ปี คือ ปี 2550 - 2554 เรื่องนี้มีแนวโน้มการพัฒนาที่ดีขึ้นเช่นกัน

หมายเหตุ ช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) รายได้เฉลี่ยของคนไทยกำหนดไว้ไม่ต่ำกว่าคนละ 30,000 บาทต่อปี

ศูนย์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

ที่มาของรายได้ จปฐ. เฉลี่ยไม่น้อยกว่าคนละ 30,000 บาทต่อปี
โดย... คณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (พช.)

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (ปี 2555-2559)

ตัวชี้วัดข้อมูล จปฐ. เรื่องรายได้ กำหนดให้ครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยไม่น้อยกว่าคนละ 30,000 บาทต่อปี

โดยคำนวณมาจากค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค ของกลุ่มอาชีพที่มีรายได้ต่ำสุด เฉลี่ย 26,607 บาทต่อคนต่อปี (อาชีพประมง ป่าไม้ ลำสัตว์ หาของป่า และบริการทางการเกษตร ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2553)

และอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ย 2.98% (คิดคำนวณจากค่าเฉลี่ยอัตราเงินเฟ้อตามจริงย้อนหลัง 5 ปี คือ ปี 2549-2553 ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย)

เมื่อคำนวณค่าตั้งแต่ปี 2555 ถึงปี 2559 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ได้ค่าเฉลี่ยต่อคนต่อปี เท่ากับ 30,816 บาท แต่ปรับให้เป็นตัวเลขกลม คือ 30,000 บาทต่อปี

ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ที่มาของค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเฉลี่ยต่อคนต่อปี คิดคำนวณจาก

1) ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีของกลุ่มอาชีพที่มีรายได้ต่ำที่สุด ได้แก่ ประมง ป่าไม้ ลำสัตว์ หาของป่า และบริการทางการเกษตร และ

2) ขนาดของครัวเรือนในประเทศไทยปี 2552¹

(1) ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคทั้งสิ้น	89,400	บาทต่อครัวเรือนต่อปี
(2) ขนาดของครัวเรือน	3.36	คน

ดังนั้น ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อปี จึงเท่ากับ 26,607 บาท

$$\text{ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อปี} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค}}{\text{ขนาดของครัวเรือน}}$$

¹ รายงานผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2552, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2553.

ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเฉลี่ยต่อคนต่อปี จำนวน 26,607 บาท

สามารถจำแนกได้เป็น 11 รายการ คือ

(1) ค่าอาหารและเครื่องดื่ม	จำนวน 12,368 บาท
(2) เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	จำนวน 632 บาท
(3) ยาสูบ หมาก ยานัตถุ์ และอื่นๆ	จำนวน 307 บาท
(4) เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า	จำนวน 629 บาท
(5) ที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ต่างๆ	จำนวน 5,807 บาท
(6) เวชภัณฑ์และค่าตรวจรักษาพยาบาล	จำนวน 329 บาท
(7) ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล	จำนวน 818 บาท
(8) การเดินทางและการสื่อสาร	จำนวน 4,107 บาท
(9) การบันเทิง การอ่าน และกิจกรรมทางศาสนา	จำนวน 493 บาท
(10) การศึกษา	จำนวน 368 บาท
(11) การจัดงานในโอกาสพิเศษ/เบ็ดเตล็ด	จำนวน 749 บาท

2) ที่มาของอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ย 2.98% ต่อปี คิดคำนวณจากค่าเฉลี่ยของอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยตามจริงย้อนหลัง 5 ปี (ช่วงปี 2549-2553) ดังนี้ (ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย)

พ.ศ.	อัตราเงินเฟ้อต่อปี (%)
2549	4.7
2550	2.3
2551	5.5
2552	-0.9
2553	3.3
อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ย 5 ปี	2.98

3) วิธีการคิดคำนวณเกณฑ์รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี ของข้อมูล จปฐ.
สำหรับใช้ในวางแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 (ปี 2555-2559)

ปี พ.ศ.	วิธีการคิดคำนวณเกณฑ์รายได้ขั้นต่ำของ จปฐ. ในแต่ละปี	ปีตกศนิยม
2555	$26,607 + (26,607 \times 2.98)/100 = 27,399.89$	27,400
2556	$27,400 + (27,400 \times 2.98)/100 = 28,216.52$	28,217
2557	$28,217 + (28,217 \times 2.98)/100 = 29,057.87$	29,058
2558	$29,058 + (29,058 \times 2.98)/100 = 29,923.93$	29,924
2559	$29,924 + (29,924 \times 2.98)/100 = 30,815.74$	30,816

ศูนย์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย